

1946

№ 3-4. 1946 წ.
ბაგოტაშის წელი XXIII
შანი 4 მან

ნ ი ა ნ ბ ი

თბილისის
ბაგოტაშის
„კოსმოსი“

მე შენზე ლექსი არ მომწყინდება

მე შენზე ლექსი არ მომწყინდება,
შენთვის ავასხი ჩანგზე ლარები,
რამდენსაც მეტს ვწერ, უფრო ბრწყინდება
ჩემი სტრიქონის ყალამქარები.

იაღბუხი ხარ უმწვერვალესი,
ამღვრებულო ყველა ენაზე!
მტერს უჩლოუნგდება ხმალი ნალესი
შენი სახელის გახსენებაზე.

სტალინ — სიბრძნეა გულს ჩარჩენილი!
სტალინ — ეს სიტყვა ჩვენი ეშხია!
სტალინ — მსოფლიოს ვადაპრჩენელი!
სტალინ — პოეტის ყველა ლექსშია!

ს. ვაჟა-ფშაველას

გული სიმღერას მოითხოვს, ხოტბა მსურს თებერვალისა, მისმა მზემ ჩემი ქვეყანა სხივებით გაახალისა, ოქტომბრის შუქით გაათბო, მისცა იმედი ხვალისა და მტერთა დასამიწებლად გული ჩაუდგა რვალისა.

ასი წლის მეოთხედია გასული, ვანა ბევრია? — მაგრამ შეხედეთ, სამშობლომ როგორ იცვალა ფერია: დოვლათითა და ბარაქით აივსო ბელელ-ქვეყრია, იქ თუ ყანები შრიალებს, აქ — ციურუსების ტევრია.

რამდენი გითხრათ ამბავი. სასმენად მოსაწყურები? ცა გაგვიბოლეს ქარბნებმა, ტრაქტორმა ფერაზო ტურები, ლამე წავართვა ელექტრომ — მხეს სცვლიან ელიათურები, ნაქობბარებს ჰქარგავენ ჩაის თუ სხვა კულტურები.

ნახრიოკალებს გახედეთ — რამდენგან გაჩნდა ქალაქი, ჩუქურთმამ, წყაოამ, ბაღნარმა

მორთო მრავალი ალაგი, ყამირში არხმა გაქონა, ხრიოკზე დაჯდა ქალაქი, თავთუხებმა ჰქრუქავს ძანქანა, ვით ოქროს ქოჩოოს — დალაქი.

ხმელეთ ზურმუხტის ბუდობებს გამოფეშვივნიტ გულია და შადრევნებად დავძარიტ მისი სიმდიდრე სრულია, ნავით, ფერო თუ ნახშირი — (დება რა საეარგულია?) მით აღმავლობას ქვეყნიას არ უჩანს დასასრულია.

მოდან და მოსჩქევს ხალისი სტახანოველთა ძკლავიდან, კოლექტრეულთა სიმღერა ცისკიდურამდე ავიდა და სიღარიბე ტიალი, ბუხარში გაძვრა, წავიდა! სტალინის სიბრძნის ჰირიმე — იმან აგვავსო ხვავითა,

მან გაგვიკაფა ძნელი ვზა — გონებითა და მკლავითა, მხარში გვიდგია ძმასავით, წინ გვიძღვის მამასავითა!

გმირს გაუმარჯოს — ბერისა, ის გვიშუშებდა ნატყვიარს, აქ ყოველ აგურს, ყოველ ვარდს

იიხი ზოუნვა ატყვი, მისგან შემესვრალ ძტრის ძკლავი კავკასიონთან აწყვი.

ჩვენი სამშობლოს დიდებამ ჩვენს მტრებს ძოჰგვარა ფეთება, ველარ დაძალა ვეოაგმა ბოროტი სულისკვეთება, — თურმე ნუ იტყვიტ, ნებავდა მას ჩვენი „გადაქეიება“ და სკადა ლორული დინვით ჩვენს ბაღში შემოხეტება.

ისდენი მამაუცხოონდა, რაკ იმან ნახა ხეირი, აწ მთელ მსოფლიოს ვაჩვენეთ მისი გაპენტვის სეირი. დავფერფლეთ, დავასამარეთ, ნულარ მოელის შევლასა, — ვინც ჩვენს დარბევას ისურვებს, ასე მოუვა ყველასა.

ეს სხვათაშორის .. ისე კი, გული ანთია ხალისად, გული სიმღერას მოითხოვს, ხოტბა მსურს თებერვალისა, მან მესძლო ჩვენი მაძულის ოქტომბრის ბაღში შეყვანა, ხუც მოეზალოს ხეიმი, სკოცხლობდეს ჩვენი ქვეყანა!

მანვილაქი

გეოგრაფიის გაკვეთილება

ანდრო აბდუშელი ერთ-ერთ ბევრთ მოსწავლელ თავლემო საღამოს სკოლაში. საშუაოს დამთავრების შედეგად დაუგვიანებელივ მოგვი-საშუაღვია ხოლოქ და რაბუნდაც არ უსდა ჩამო-ვარდეს ლაპარაკი; მაშინვე თავის საფრონტო თავგადასავალზე გადადის.

— გუშიმ სასწავლებელმა გეოგრაფიაში გამოსცა ანდრო აბდუშელი.

— აბა, აბდუშელი, რას იტყვი გერმანიაზე? — დაიწყო მასწავლებელმა.

— საიდან მოუყვი, მასწავლებელო, სტალინ-გრადიდან?

— სად სტალინგრადი და სად გერმანია, რას ამბობ, ბიჭო?

— ჩვენ იქიდან დავიწყეთ შეტევა, მასწავ-ლებელო...

— შე გერმანიის გეოგრაფიაზე გეკითხები.

— გეოგრაფიაზე? მამ თავიდან დავიწყებ. გერმანია იდეარეობს პოლონეთის დასავლეთ-ეთ, რომელსაც ჩვენ გავსთავისუფლეთ...

— ისევ თოიიდას უფლი, ილაპარაკე კონკ-რეტულად გერმანიაზე. აი, მაგალითად, რამ-დეს საწილად განიყოფება გერმანია

— გერმანია, მასწავლებელო, განიყოფება ოთხ საოკუპაციო ზონად. საბჭოთა კავშირის, ინგლისის, ამერიკისა და საფრანგეთის საოკუ-პაციო ზონად. რაც შეეხება დიდი ბერლინის რაიონს...

— კიდევ შენსას გაიძახი. — კვლავ აწყვე-ტინებს მასწავლებელი, — შე გეკითხები გერ-მანიის გეოგრაფიული დაყოფის შესახებ.

— რა ვიცი, მასწავლებელო, ახლა ასეა და წინათ კი მე იქ არა ვყოფილვარ.

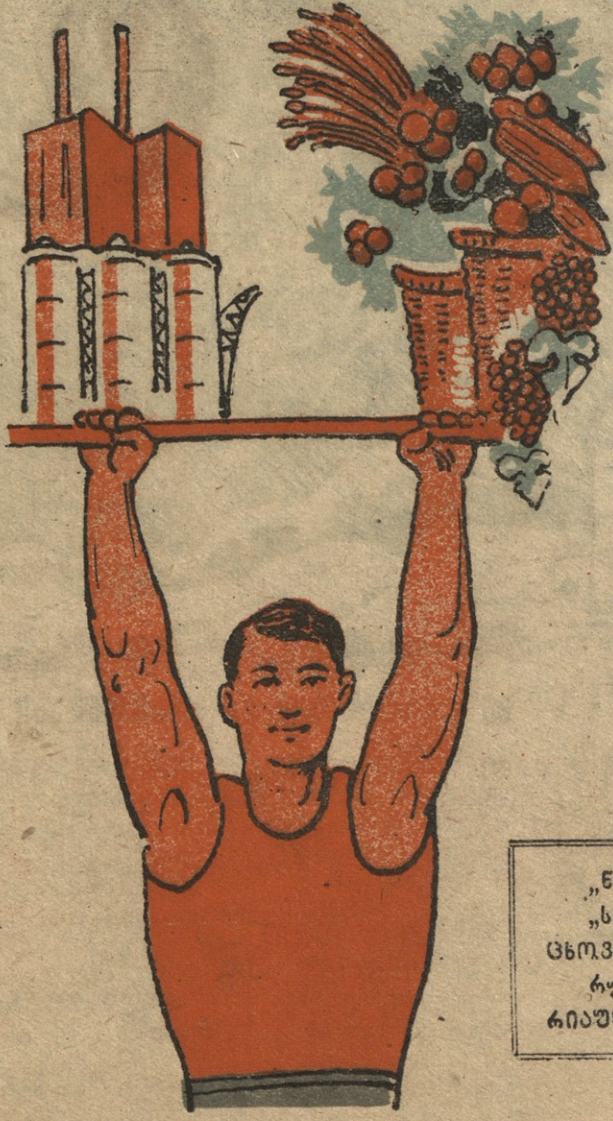
— მამ მდინარეების შესახებ მითხარი. რა და რა მდინარეები იცი გერმანიაში.

— მდინარეები? დავიწყოთ ოდერიდან. ოდერ-ის აქეთა ნაპირას ჩვენ კარგახანს ვამაგრებ: დით და შეტევისათვის ვემზადებოდით. გერმა-ნილებს ეგონათ ამ მდინარეზე ველარ გადმო-ვლენო, მაგრამ ერთი მამა-პაპურად შეეუტიეთ და...

— სხვა მდინარეებზე რას იტყვი? აწყვეტი-ნებს მასწავლებელი.

— დამაცა, მასწავლებელო, სხვა მდინარე-თან მისვლამდე ვერ იმდენი ამბავი მოხდა, ორ დღეს ვერ გავთავებ. სანამ ბერლინს მი-ვალწევდით მართო ჩემმა ქვეყანაყოფმა ექვსი ათასი ყუმბარა ისროლა.

— სროლას ეშვი, პირდაპირ ბერლინში შე-ვიდეთ.

— პირდაპირ? უსროლელად? ახლა კი შეი-ძლება, მაგრამ მაშინ ვინ შეგვიშვებდა!

— რას იტყვი ბერლინის მდებარეობის შესა-ხებ?

— ბერლინის მდებარეობა? მდებარეობა კი არა, ისეა მინგრეულ-მონგრეული კაცი თავსა და ბოლოს ვეღარ მოუნახავს.

მასწავლებელი ოფლს იწმენდს და კითხვას განაგრძობს:

— რამდენი მცხოვრებია ბერლინში?

— რა ვიცი, მაგას ყარაღჯელი მკითხავიც ვერ იტყვის. შეველით, შიგ მტრის ვარის ნა-წილები ბლომად აყო და შთლად გავასაღეთ. მოსახლეობა მერე მოვიდა, მაგრამ...

მასწავლებელი სიტყვას ბანზე ჭკდებს.

— რას იტყვი რუმინეთის შესახებ?

— მასწავლებელო, არ შეიძლება მაგის შე-სახებ ხვალ გიპასუხოთ?

— რატომ ხვალ?

— ნავ ქვეყანაში ჩემი უფროსი ძმა, ლადო იბრძოდა. ოთხი, ორდენი და სამი მეღალი აქვს. იმას მოვაყოლებ და ხვალ ყველაფერს დაწ-რილებით გიამბობთ.

— აბდუშელი, ძმას თავი დაანებე, ტყუი-ლად ნუ გარჯი. ისა სჯობია გეოგრაფიის წიგნს გადახედო.

— წიგნს გადახედო? წიგნზე ამბობენ, მოძ-ველო, მასწავლებელო...

ბია.

„ნინავის“ № 3-4 ახლავს დამატება: „საბჭოთა საბარტეველოს საამური ცნოვრების რუკა“. რუკის ლექსი ეკუთვნის გოგოთურ მიხ-რიაშლს.

ს ა მ ბ ა რ ი ს ი

ზამთრის შშრალი საღამო... ჰყინავს. ჩქამი არ ისმის. საბუხრეებიდან ასული კვამლი ტრიალის სოფლის თავზე. ზოგჯერ ქარი აქაქანდება ფოთოლგაცვეილ ტოტებში, ბებერ ვერხვებს ააკვნესებს... მეირხევა მყუდროება... კოლმეურნეობის კანტორის გახათებულ სარკმელიდან ორი კაცო მოსახას: ერთი, პარტორგანიზაციის მდივანი, კუთხეში მდგარ მაგიდას უზის და ოქმებს ათვალეოებს, მეო ოე—კოლმეურნეობის თავმჯდომარე, ბოლთას სცემს, ზოგჯერ შუაკედელთან მდგარ მაგიდას შიუახლოვდება, გადაშლილ რვეულს დაჰხედავს და საზეიმო ტონით იძეორებს:

— „საოცარ წარმატებებს მივალწიეთ“, — „განუზომლად გაიზარდა მეცნიერება და ტექნიკა“, „უჩვეულოდ აყვავდა ხელოვნება და ლიტერატურა“, „გვაქვს მძიმე მრეწველობის საუცხოო ქარხნები“, „...საქვეყნოდ განთქმული მეცნიერი“, „დიდი“, „დიადი“ — აი, ამხანაგებო!“ განცდით, გატაცებით ლაპარაკობს კოლმეურნეობის თავმჯდომარე, ზოგჯერ ჰღელავს, ოფლს იწმენდს და თავის ახალგაზრდა მეუღლის ნაქარგ ცხვირსახოცს აწონებს პარტორგანიზაციის მდივანს...

ხუმრობა ხომ არ არი, საბჭოთა საქართველოს 25 წლისთავისადმი მიძღვნილი საზეიმო სხდომისათვის ემზადება კოლმეურნეობის თავმჯდომარე, გულმოდგინედ ამოიწერა გაზეთების მოწინავე წერილები, სახელმძღვანელო ეურნალისტთა და დაწესებულებების ხელმძღვანელთა ფელეტონებიდან ამონაწერებით შეავსო, თავი მოუყარა, ვაი-ვაგლახით გადააბა ერთი-მეორეს და ახლა იზეპირებს, იზეპირებს დიდი ჭაპანწყვეტით. ძნელია? რა ვუყოთ რომ ძნელია, საჭირო და აუცილებელი იქნება, მაშ, რად დასწერდნენ საქვეყნოდ ცნობილი ადამიანები? ბოლთას სცემს თავადგზნებულ თავმჯდომარე, მარჯვენა ხელის საჩვენებელ თითს დაბეჯითებით არხევს და დუდუნებს, ზუტბუტებს, რაც უფრო მოსწონს, რიხიანად ამბობს, აქაოდა, პარტორგანიზაციის მდივანმა მომიწონოს:

„აყვავებული და ამღერებული“, „...ად... ბრწყინვალე“. „აკადემიისა და უნივერსიტეტის მიღწევები“, „...ილიონერი კოლმეურნეები“, „მარგანეცის ქარხნის გადაჭარბებით შესრულებული გეგმა“, „ქვანახშირის ახალი საბადოები“, „... არაფრის გამოტოვება სურს მოზეიმე თავმჯდომარეს.“

პარტორგანიზაციის მდივანი თავს აიღებს და ირიბი ღიმილი იტყვის:

— ყველაფერი ეს კარგი და დიდებული, მაგრამ შენი კოლმეურნეობის მიღწევები?!

ცივად შედგება კოლმეურნეობის თავმჯდომარე, უამური ელფერი გაჰკრავს ნეტარ ბურანიდან გამოყვანილ თვალებს, თვალებს, რომელნიც ახლა სხვა რამეს ჰხედავენ: საშემოდგომო თესვის შეუსრულებელი გეგმა... მზრალად ხვნის ჩამორჩენილი გეგმა... ოასუსტებული გამწევი ძალა... შემოღლეული როში... გაყინული წისქვილები... შესაკეთებელი გუთნები... გაუზიდავი პატივი... შეუმზადებელი ნიადაგი... დია, ელვად წარმოუდგება ყველაფერი და გააყრეოლებს.

პარტორგანიზაციის მდივანი ისევ ირიბად იღიმება და უარესად იმღერევა თავმჯდომარე, მაგრამ მალე ჰპოვებს გამოსავალს:

— კარგი, ერთი, შე კაი კაცო, ასე დიად საზეიმო დღეებში უამური და წარიღმანი რამ როდი უნდა გაიხსნო?..

და განაგრძობს სიტყვის დასწავლას, ოღონდ არა პირვანდელი ეშხით. ერთოშით გადაჰყურებს მოღიმარ პარტორგანიზაციის მდივანს.

მშრალი ზამთრის კაშკაშა ღამე დაჰყურებს სოფელს.

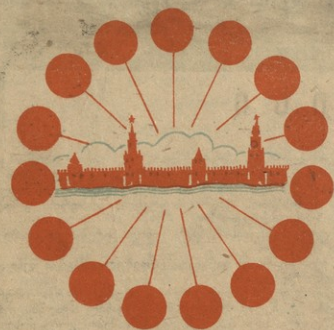
ახედა

კითხვები

პასუხები

კომუნისტური
გეორგიის
პარტია

1. გვიჩვენეთ, სახელი, მამის სახელი

საქართველოში სწავლათა
მეთოდოლოგიის ინსტიტუტი

2. დაბადების წელი, თვე და რიცხვი

1991 წელს 25 თებერვალი

3. პროფესია

მეცნიერი

4. ქონებრივი მდგომარეობა

უპრობო

5. საცხოვრებელი ადგილი

სოფელკვასისა

6. რა უღილო გაცემს მიღებული

ღვინის ოპერები

7. გუგეს თუ არა ნათესალები საბჭოთა კავშირის ტერიტორიაზე

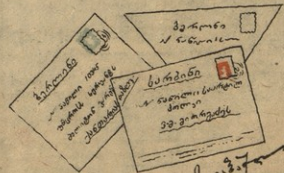
მყავს - 15 პირი
საბჭოთა ინსტიტუტში

8. გუგეს თუ არა ნათესალები საზღვარგარეთ

მყავს - ოჯახში მშობი
თაყჩიეთის ყოფილი

9. გუგეს თუ არა ნათესალები უცხოეთში

მყავს - უვითები გეგმურითაგან
განთავსებული უცხოეთში
მა თვითი გეგმის მიხედვით,
უვითი უვითი ადმინისტრაციით.

ს. გ. გ. გ.

საქართველოს საამური ხეობების კუკა

საქართველოს
გეოგრაფიული
ინსტიტუტი

მასშტაბი
1:100000

რუკა - მდინარე ნიანტი - სპორტიზებული -
გაორკადრული საზოგადოების მიერ
მთავარი გეოგრაფი კანდიდატი ა. ვ.

მდინარე ხაბაძეძაძა

სტალინი

სტალინი

სტალინი

სტალინი

სტალინი

სტალინი

სტალინი

სტალინი

სტალინი

სტალინი

სტალინი

სტალინი

სტალინი

სტალინი

სტალინი

სტალინი

სტალინი

სტალინი

სტალინი

სტალინი

სტალინი

სტალინი

სტალინი

სტალინი

სტალინი

სტალინი

სტალინი

სტალინი

სტალინი

სტალინი

სტალინი

სტალინი

სტალინი

ესენიც ოცდახუთი წლისანი არიან?

მეგობრული უარხები ღონისა

ეროვნული
ნიშნები

უ. დალიანი.

— ჯერ ოცდახუთი წლისა ვარ: შალვას ხომ მიცნობთ დადიანს, კმკლუტა ხშირი გამოცვლა კარგად მაქვს დანაცადია, რაც იუბილეს მოვესწარ, არ უანგარიშობ ცხადია, კვლავ მინდა ახალახალი სიცოცხლეც ახლა მწადიან.

ვლ. ჩიკვიძე.

— რატომ იძახით შვილოსა, თითქოს მოხუცი ღონა ვარ? აბა შემხედეთ გენაცვა, რაც ვიყავი — ისევ ისა ვარ თქვენ რომ თანხმობის გგონივართ, არც ისე დიდი ხნისა ვარ რაგენა, სუყველა წლებს იკლებს, მეც ოცდახუთი წლისა ვარ.

ი. ნიკოლაძე.

— სულ აქეთ-იქით დავბრბივარ, საქმე ბლომად მაქვს იაკობს, ვავთერდი?! — ქანდაკებაც ხომ ვერცხლივით თეთრად კიაფობს, ჩემს სახლს ორი მხრივ ჩაუღის ქუჩები მცირეოდენი, — ერთ მხარეს ნიკოლაძეა, — მეორე მხარეს — როდენი.

გ. ჩიკვიძე.

— ეს შევერცხლილი ჩემი თმა აღრე გამიხდა ჭალარა, განა თუ წლებმა გამტეხა? ეს სახე გრიმმა დაღარა, მაგრამ სამშობლოს ზეიმში მამხნევებს მე ეს ფიქრები; ღონა თუ პიონერია, — მე — ოქტომბრელი ვიქნები.

ბრ. შუხაძე.

— მეც ოცდახუთი წლისა ვარ, როგორც ცხოვრებამ მაჩვენა, ჩემი ნაცალი მარჯვენით ბევრს შევერჩინე მარჯვენა, მეც ვცხოვრობ ჩემი ქვეყნისთვის — იდილოს მისი გაჩენა.

უარსადანი ჯოჯოხეთში

ნიანგა ჯოჯოხეთში მიძავლინა.

შეიძლება ეს უცნაურად მოეჩვენოს ჩვეულებრივ მოქალაქეს, მაგრამ ნიანგისათვის ამგვარი საქმე ძნელი როდია: ეს იყო გუშინ თუ გუშინწინ. მან მიმობო და ულგაძეში ჩალიძებით მკითხა:

— ფარსადან, თებერვლის ოცდახუთი წლისთაზე რას აპირებ?

— ზეიშ, სიბარულს, შედნიერ ღღესასწაულს.

— არა, მე სხვას გეუბნები: „ნიანგისათვის“ შენი ძველი მრევლის ვახსენება არ გწადიან?

— ჰაი—ჰაი რომ მწადიან, მაგრამ სადღა ძველი მრევლი, — ისინი საიქიოში არიან, უფრო კი — ჯოჯოხეთში.

— მერე და ვაიარე ჯოჯოხეთში, რა ძნელი საქმეა? — საგზურს მოგცემ, სამიწლინებოსაც ჩვენი ბუღალტერი ორმაგად გამოგიწერს, თუ გაწეული ხარ: ჯგების საბუთებს შემოწმებულს და ბეჭედდარულს წარმოადგენ საიქიოდანაც კი. გულახდით გეტყვი — შემიშინდა — ვაი თუ უკან ვეღარ დავბრუნდე მეთქი, მაგრამ გავიხსენე დანტე და საგზური მიჭილე.

ასე იყო, თუ ისე — დანიშნულ დროისათვის მე ჯოჯოხეთში აღმოვიჩნდი. თავს არ შეგაწყენთ იმის მოყოლით, თუ რამდენი წვალება, ლოდინი და ძღვნის მირთმევა დამჭირდა, სანამ ჯოჯოხეთის ზღრუბლს გადავბიჯებდი. არაფრის გულისათვის „უმადარიოდ“ არ შემეშვა მეკარე ეშმაკმა: დაახლოებით ისეთი პროცედურის გავლა მომიხდა, როგორც მაგალითად ჩვენებურ საავადმყოფოში ავადმყოფის სანახავედ შესვლის დროსაა საქირო: ჯერ მეკარეს უნდა აჩუქო, შემდეგ მოკიგვს, მერე ექთანს, შემდეგ კიდევ სხვას. ან ჩვენებურ მატარებელში: — ჯერ გამცილებელს, შემდეგ ობერგამცილებელს, მერე კონტრაქტორს და ასე შემდეგ.

უფროსი ეშმაკების ბიუროკრატობასა და მათ მიერ საქმეების გაქიანაურებაზე ხომ ნულარ მკითხავთ:

თურმე, იქ ყოფილა მოგონილი — ყველა ის მანკიერებანი, რაც ჩვენი ზოგიერთი დაწესებულების ზოგიერთი მანჩიჯი მუშაკის საქმიანობას ახასიათებს: სიცრუე, მლიქვნელობა, ყოყობა, ბიუროკრატობა, პროტექცია და სხვა ასეთები.

მაგრამ სიტყვას ნუ ავცდებით: მე ჯოჯოხეთში ვარ. ერთ-ერთი კანტორის საქმის მწარმოებელი ეშმაკი ქალი, ანუ, როგორც იქ ეძახდნენ — ეშმაკუნა, მესდელ გეუბნება, რომ მის უშუალო ხელმძღვანელ ეშმაკს არ შეუძლია ჩემი მიღება, რადგან მას საქმიანი თათბირი აქვს.

— გარკვევით, მოქალაქე ფარსადან, რომ ჩემი უფროსი დატვირთულია, სასწრაფო თათბირი აქვს, გეგმებს ადგენს.

— კი, მაგრამ მე კარგის ჭურჭლანიდან ვხედავ, რომ იგი უსაქმოდ ჩასვენებულა სავარძელში და ბუზებსა ყლაპავს.

— მერე და, ბუზების ყლაპვა თქვენ საქმე არ გგონიათ? — წიწმბატობა ეშმაკუნა, — გეტყობათ თქვენ ინტრიგანი უნდა იყოთ, თორემ მივლინებას ჯოჯოხეთში არ აირჩევდით: განა იქ, თქვენში არავინ ყლაპავს ბუზებს? — მაშე ცუდად ყოფილა თქვენი საქმე — ბუზები გავიშრავლდებათ და ნახავთ სეირს.

აბა ეშმაკი ქალი რის ეშმაკი ქალია თუ სიტყვას ვერ მოვიტრის? — მე მოვლები და ბოლოს თავაზიანად შევეკიანებ:

— მაშ რა ვქნა ქალბატონო? —

— ხეალმდღის უნდა მოიცადოთ ბატონო, მომიტრა მან და სარკეში კვრეტა და ტუჩების გლეჯვა დაიწყო პომადით.

— ის ისეთ კილოზე იყო ნათქვამი, ისეთი ჩვეული სიკვლვე და ეშმა-
კური გრაცია გამოსჭვივდა მასში, რომ რაღაც ჩვენებური, ნაცნობი იგრძნო
გულმა და უხმოდ გამოსული — ჯოჯობის ბაღის ერთ საბურთულ კუთხეში
ჩამოვარდნილი. აქეთ-იქითან უცნაური ღრინული ისმოდა. ყურის მომტრული წრი-
ბინი ედებოდა ბიობას — ის თურმე იქაურ კონსერვატორიაში „ხმას უყენებდნენ“
მოზარებს. სადღაც ვიოლა გაიჩახოდა: „თუ ვარ — მე ვარ“ — თა მერა მხრი-
დან მას მერა ილაღ მიაგებდა: „მე ვარ — თა ვარ“, ჩვენი პირი გაოქვილილე-
ბით მივხიო. რომ ის რომელიღაც უნარის მწერლობი უნდა ყოფილიყავინ.

მაგრამ აი, ჩემი ყურადღება მიიპყრო ოდესღაც ნაცნობმა ლაპარაკმა. იმდ,
სიტყვებმა კილომ. კოლის ქიშ გათავხედი და კაცტუსის ძირში სკამზე ჩამწერი-
ვებოდი დაინახი. თბილისის ყოფილი „ორაადინების“ ტიპები.
ის ჩვენ ისინი მოწყენით, თავგაქმნდრულნი, გახუნებულნი, დაღარული
სახეებითა და დარდინი თვალებით, თავისი სამუშელო მორთულობითა და სა-
კარიკატურო პიტი.

ის ჩვენ ისე როგორც ოდესღაც აქ, თბილისში, ვსთქვით — პუშკინის ბაღში,
დიდი ჭანდრის ქვეშ ბურთულ სრუტეებზე, დარდანაო ოყურებდნენ თავიანთ
დაკარგულ „სამოთხეს“ ახალ ღრის ემდუროდნენ. ძველზე ოცნებობდნენ თა
საიქიოს ნატრულობდნენ. ჩვენი ახალი ცხოვრება კი იფურჩქნებოდა, მტიცილდე-
ბოდა და საამური ხდებოდა.

ის ჩვენ და სევდიანად მოსიფობდნენ, მე იმ მოიარაში მივუსწარი, როცა
საქო ამბობდა მწარე მონოლოგს: ოცდახუთი წლის წინათ, დღევანდელ დღეს
მომხდარი „პერვეროტის“ შესახებ.

— იმანთან თუ, დღეს დიდი თბა აქვთ, ოცდახუთ თებერვალს პარზნიკო-
ბენო მახლავს! მამ ოცდახუთი წელიწადი გასულა რაღა, — ერიპას! იმ ამჟურ-
ნებმა რამტონ ხანს გასაღეს და! გამიშვიო რაღა, მეც ერთი რამე ვასპაძიანია
შენა, გულის ბოხარი ვიყო. მაგრამ რა ვთქო? მოთვლა არ უნდა?

მეჩვევები ხომ გახსოვთ? ახსუს უმანაკ! რა გვიჭირდა მაშინ ჩვენი
პაპტრის ხალხსა: ისინი თურმე ჩვენი ძმები და პირის ზიარება იყვნენ, ჩვენივის
ზაბოტა ჰქნამდნენ, ბურჯულებთან, თავდაზნაურებთან კავშირი შერვიოდნენ,
მუშებსა და გლეხებს ატყუებდნენ რაღა:

ახრ თანაც რამტოლი გრანდის სახელმწიფოები მაიყვანეს და! პუბუზ —
გავიხედამდით — ლემენცი ბატონობს და თავის პარიტკებსა შერება ამ ჩვენს
ქალქშია, ხვალ ვნახოთ — ანგლიანის სახელმწიფო გამხდარა ჩვენი ხაზინი,
მეგრე იტალიანციის პოლონივი გვიკეთებს რასპრიტინებსა — ჰე — გ ვინ მოს-
თვლის! ეს საქართველო გასტინიციო გახადეს რაღა. ვისაც უნდა შამოდის, ვი-
საც უნდა გადის!

ამას ვინა სწუნობდა? ჩვენ რა გვიჭირდა, ჰამა ერთი რამე არ მამწონდა:
თეილონ მიინტრობა ქნეს, ჩვენ კი — პაკრაცი რამე შარტენიები გვიყვებს: ასმა
გეოჯან, წადი ყარაიზში და შამა სჭერიო.

მერე სად? ტყეში... ბნელა? ტყეში ტურა არ არი? კურდღელი, მელია, და
ამისთანა სიშინი რამე ტყეში არ ცხოვრობს? ერთიც ვნახოთ — ხესა ვჭრი და ხის
ძირში ტურა ზის — მერე? უნდა შამჭამოს რაღა — უტერტვროთ და უზიარებ-
ლა.

პუბურში ამაზე ცოტა ნედარაშუმენიები მოგვივიდა და ცოტა ვჯავრობდით
იმათზედა მახლავს! სად იყო ქვეა: ილოცე რაღა გეოჯან, უკოცნე ფეხები —
შემა კი არა — ქვა ამტვრიო, ოლონდ იმ ბეშურაზების ლუკმა ნუ ვახდები!
ანრიზამანში მუშებმაც მალე გაუგეს, გლეხებმაც თვალბი მაიფეხინტეს და
როცა იმათი ჩირთი — ფირთები — ნახეს, ბუნტები ქნეს. ვახსოვთ? რამტოლი
ისპევი მოგვსვლია?

ერთიც ვნახოთ და ოცდახუთი თებერვალი გათენებულა. ქუჩებში პარიტ-
კები დაღვარა. ხალხი გამოფენილა, დუბოვის მუხუჯა უკრამს, ქალქი მღვრობს,
მაგრამ ვხედამ — „ბოქე ცარია ხრანის“ ხმა არ ისმია — ფეფულას ვეუხენები:
— ფეფელ, არ გავიდეთ? გამოძვერ რაღა.

გამოძვერალვართ, ვეუხრებთ: ვაჰხ, დაბრმავლიო თვალბო, პირდაპირ
შიშმა დამიარა: ვისა ვხედამ? იმათ რაღა, სავეცი სტროის ხალხსა. იმ ჩვენს
დამქვეველებს და ქვეყნის ყირაზე დამყენებლებსა.

იმათ ხაზინები გამხდარან ყველაფერი დაუსაქუთრებიათ — ჩვენი სახლები
დუქნები, ფაბრიკები — წაუღიათ, არც გვეითხამენ — თუო — ეს ხალხისაა, სა-
ხელმწიფოს ეყუთენის ყველაფერიო. ახრ გეუმაძრებიც გამოდგნენ და: ჩვენგნით
წარბეჭული არ იქმარეს, თვითონაც მამენტალნათ დაიწყეს ყველაფრის ამყენება:
აქეთ ფაფრიკები, იქით ლიხტრიციის სტანციები, იქით სახლები, სკოლები, ქუ-
ჩები — კულტურნი რამეები, ჰამაც ეს ბნელი ხალხი სულ ნასწავლი გახადეს —
მაშ ეს სამართალია?

ამითაც რომ ვეღარ გაძლენ, მერე პიტრეტკა გამაიგონეს — შადგინეს
დიდი პლანი და ისიც თახ წელიწადში შეასრულეს. პო, მეც იმაზე მოვკვდი-
რაღა: ნალოგების პიტრეტკაში შეუტანილო ჩემი ქათამი და მებნებინ, შენმა
ქათამმაც პერვევიბალენია უნდა ქნას დღეში ხუთი კვერციხი უნდა დადოსო

— მეოქი თქმულა, ნახულა — გავინილა? ამხნის ვაცი ვარ, გრანივაში ვყო-
ფილვარ, წყნეთი და პეტერბუხი ფიხით მამივლია, ჰამა ამისთანა რამე ვჯერ არ
მინახავს. მაგტოლ ნალოგებს რათ მადებთ მეოქი, ვინ ვაიგონა მეც აღმოგარვარ
და მომკვდარვარ. ვინ? მაგათთან რამეს ვახდება კაცი? — ერთი ღახეთ, პუბურში
გიტლერიცი კი ჯოჯობეთში ვვარტირანტათ გამოგზავნის.

ებლა იმანთან, თუ საქართველო ყვავის, თბილისი იფურჩქნება. შენდება,
ხალხი ბენდიერია და ამიტომ ოცდახუთი თებერვლის დიდ პრპრინესა შერებიაო.
ვაჰხ, აყვადიღა, მაშ რა დოზანა მოუვა, თუ ამისთანა ნებაიჩნი რამეები ქნეს.
პაიგილი უმანაკ!

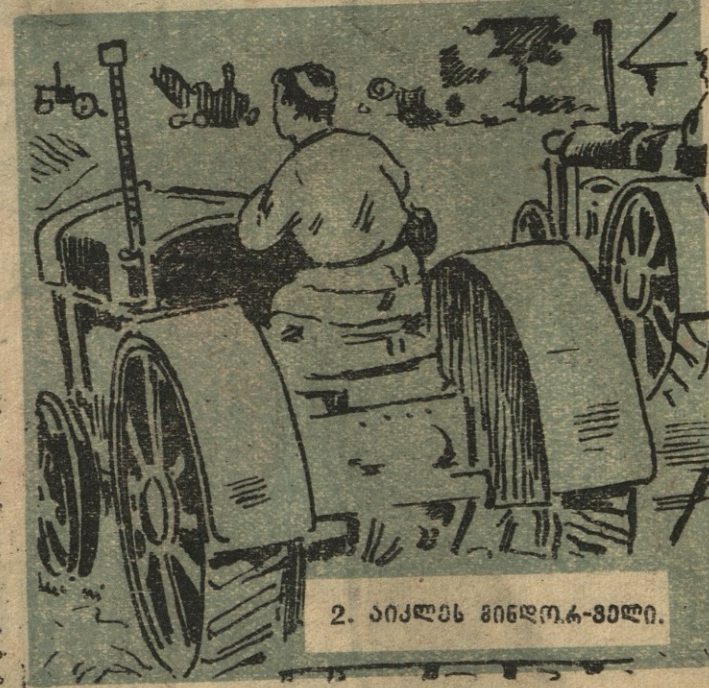
ამ სიტყვებზე პაუზა გააკეთა, სული მოითქვა — მისმა თანამოსაუბრებმაც
კრემლები მოიწმინდეს. უცხად ჩემსკენ ამოიხედა და მინახა, „ეშმიში“ ვახლა,
მერე სწრაფად წამობტა, თავისიანებს რაღაც უჩურჩულა და ყველანი უხმოდ
გაისუსნენ.

მე კი იმ საქმის მწარმოებელ იშმაქ ქალთან შეგბრუნდი, რომ მივლინების
საბუთებზე ბეჭედი შაინც დაეკრა. არა, ეშმაკები წაიღინენ ჯოჯობეთში, მე აქ,
თბილისში ჩვენი ქვეყნის ბენდიერ ზეიმზე მომქეჩარებოდა.

ფარხანანი

1. საბჭოთა ხალისუფლების დროს დიდი ნგრევა მოხდა საქართველოში.

2. აიკლმს მინდო.რ-მელი.

3. სეცხლი მოედო მთელ ქვეყანას.

46-26

ქართული
ბიბლიოთეკა

